

Toespraak van (demissionair) minister Van der Hoeven bij de aanbieding van de Russische vertaling van de gedichtenbundel MIR op 25 mei 2003 in Kasteel Nieuwenbroeck te Beesel

Dames en heren,

Toen ik las dat de vertaalster Irina Nazárova vindt dat Hanneke Eggels een 'Russische ziel' heeft, moest ik onwillekeurig denken aan het boek 'Dode zielen' van Gogol. Dat kwam natuurlijk door de titel. Maar ook biedt Dode zielen de lezer een indringende kijk op het wezen van Rusland van de negentiende eeuw. Wat een genoegen om mee te gaan op strooptocht met de kleurrijke Pawel Iwanowitsj Tsjitsjikow. Wat een plezier om te volgen hoe Tsjitsjikow het platteland afroemt om met de namen van overleden landarbeiders een grootse zwendel op te zetten.

Wat een land, wat een literatuur.

Generatie op generatie heeft genoten van Paustovsky, van Poesjkin en Tsjechov. En wat zijn we ooit geuwerig en lui geweest met Oblomow van Gontsjarov. Wat hebben we gehuiverd bij Raskolnikow van Dostojewski. Wat hebben we getreurd om Anna Karenina van Tolstoj.

Wat een prachtige karakters. En wat een eer om in dát land in díe taal te verschijnen.

Ik heb begrepen dat MIR de eerste complete gedichtenbundel van een levende Nederlandse dichter is die in het Russisch is vertaald. Voor jou Hanneke, is dit natuurlijk een extra reden om trots te zijn.

Maar je schrijft dan ook ontroerende gedichten, over altijd originele en vaak ook actuele onderwerpen.

Het is een uitzonderlijkheid dat Nederlandse poëzie in het Russisch wordt vertaald. En ook Nederlands proza vindt na de instorting van de Sovjet-Unie regime vrij moeizaam z'n weg naar Rusland. Toch is er de afgelopen tijd nog wel het een en ander in het Russisch vertaald, waaronder 'Siegfried' van Harry Mulisch, 'De hemel van Hollywood' van Leon de Winter en ook het kinderboek 'Bijna iedereen kon omvallen' van Toon Tellegen. Maar de vertalingenlijst is nog vrij beperkt. Dat is jammer, want ik denk dat er veel meer Nederlandse boeken zijn waarvoor in Rusland een publiek voor is te vinden. Er valt in het land van Poesjkin nog veel te winnen voor de Nederlandse literatuur.

Op vele andere culturele terreinen bloeit de Russisch-Nederlandse uitwisseling gelukkig wel uitbundig. We onderhouden al vele jaren op cultureel gebied uitstekende contacten met Rusland. Rusland is dan ook een prioriteitsland en de Ambassade in Moskou is een van onze dertien prioriteitsposten op cultureel gebied. Dit betekent meer geld en meer aandacht!

De wetenschappelijke en culturele banden tussen Rusland en Nederland ontstonden in 1697 toen tsaar Peter de Grote naar Holland reisde om zijn wetenschappelijke collectie uit te breiden. In 1997 hebben we dat uitgebreid herdacht met het Peter de Grote-jaar.

Zowel op cultureel als op wetenschappelijk terrein hebben we tsaar Peter de Grote in ere gehouden. Minister Ritzen bracht in

1992 als eerste Nederlandse minister sinds het uiteenvallen van de Sovjet-Unie een bezoek aan Rusland. Daarmee is de onderzoekssamenwerking op gang gekomen. Inmiddels hebben we al meer dan 275 gezamenlijke projecten gefinancierd. Dit jaar spitst het onderzoek zich toe op de terreinen Computational Sciences en Plasma Fysica.

Ook op onderwijsgebied werken we al 10 jaar vruchtbaar samen met Rusland. In een moderne veranderende samenleving wordt veel van het aanpassingsvermogen van het onderwijs gevraagd. Daarin kunnen we ook veel van en aan elkaar leren. Met de Russische onderwijsminister Filippov heb ik daar ook kort geleden afspraken over gemaakt. Ik hoop zelf binnenkort een bezoek aan Moskou te kunnen brengen, zo gauw als het werk in een nieuw kabinet dat toelaat. En dat is voor mij een moment om ook zelf een verdere bijdrage te leveren aan onze prioriteiten voor samenwerking op het terrein van onderwijs en onderzoek.

Na de zomer vieren we de 300ste verjaardag van St. Petersburg en dat biedt natuurlijk uitgelezen kansen om de banden tussen Nederland en Rusland extra aan te halen. We trekken er, samen met Buitenlandse Zaken, ruim 400.000 euro voor uit om Nederland een spetterende bijdrage te laten leveren.

In de laatste twee weken van september vinden in St. Petersburg de Days of Dutch Culture plaats met allerlei voorstellingen, exposities en andere culturele uitingen. Er zijn dan ook Nederlandse schrijvers in Sint Petersburg die proberen een lans te breken voor de Nederlandse literatuur.

Mogelijk reis ik zelf in het laatste deel van de Dutch Days af naar St. Petersburg. Ik wil uiteraard zoveel mogelijk meepikken van de Nederlandse presentaties. Ook is er dan gelegenheid voor de overdracht van het Nederlandse cadeau voor de jarige: de restauratie en inrichting van het Gosudarev-bastion op de Peter- en Paul-vesting.

Deze maand is al de Cobra-tentoonstelling van het Stedelijk Museum Amsterdam geopend in de befaamde Hermitage. Vervolgens treedt in juni het Rotterdams Philharmonisch Orkest op onder leiding van Valery Gergiev tijdens het Witte Nachten Festival. Gergiev is natuurlijk een belangrijke culturele schakel tussen Rusland en Nederland als chef-dirigent van zowel de Kirov Opera als het Rotterdams Philharmonisch Orkest.

Ook in andere plaatsen in Rusland blijkt er steeds weer grote belangstelling te zijn voor Nederlandse cultuur. Vorig jaar nog vond een grote presentatie plaats in Jekaterinburg. En kortgeleden trad het Schönberg Ensemble met Reinbert de Leeuw met groot succes op in Moskou.

Dames en heren,

Onder tsaar Peter de Grote werden vele boeken vertaald op het gebied van wetenschap, techniek en cultuur. Peter de Grote had wat met Nederland. Hij heeft dan ook serieus overwogen om zijn onderdanen verplicht Nederlands te laten leren. Jammer dat het er niet van is gekomen. Dan zou de Nederlandse literatuur het in

Rusland vast veel gemakkelijker hebben. Maar als de Russen vloeiend Nederlands spraken, zouden we misschien nooit hebben gehoord hoe de gedichten van Hanneke Eggels klinken in het Russisch. En dat zou toch een groot gemis zijn.

Ik wens u veel plezier bij de voordracht van Irina Nazárova, of om alvast in de stemming te komen:

Zelaju vam mnogo udovolstvije ot doklada Iriny Nazarovy.
Spasibo.